

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 13 april 1917 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av vissa framställningar rörande pensioner och understöd å allmänna indragningsstaten.

I. Angående justitiedepartementet.

1:o) I en till riksdagen den 9 mars 1917 avlåten proposition, nr 98, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre eleven vid statens uppfostringsanstalt å Bona *Armas Anton Veiland* må från och med den 1 juli 1916 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig livränta å 60 kronor, att till honom utbetalas i den ordning och på de villkor, som finnas angivna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete.

Angående livränta till förre eleven vid statens uppfostringsanstalt å Bona A. A. Veiland.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 9 mars 1917.

Då utskottet icke haft något att erinra emot ifrågavarande framställning, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna riksdagens bifall.

Angående
pension åt
förra skriv-
biträdet hos
krigshovrätten
Mathilda
Charlotta Jo-
hanna Wiberg.

2:o) I en till riksdagen den 23 februari 1917 avlåten proposition, nr 106, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förra skrivbiträdet hos krigshovrätten, änkan *Mathilda Charlotta Johanna Wiberg*, född Zetterberg, må från och med år 1917 under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till årligt belopp av femhundra kronor.

Departementschefen har till statsrådsprotokollet i ärendet anfört följande:

»I en den 30 november 1916 dagtecknad underdånig skrivelse har krigshovrätten hemställt, att Kungl. Maj:t måtte till innevarande års riksdag avlåta proposition med förslag om beviljande åt dåvarande skrivbiträdet hos krigshovrätten, änkan *Mathilda Charlotta Johanna Wiberg*, född Zetterberg, av ett årligt understöd att efter lämpligen avvägd grund utgå från och med den 1 januari 1917.

Änkan *Wiberg* är enligt förett prästbetyg född den 3 januari 1856 och har alltså nyligen uppnått 61 års ålder.

Enligt en av överkrigsfiskalen *E. Wikström* upprättad, handlingarna bifogad promemoria antogs änkan *Wiberg* till skrivbiträde hos krigshovrätten under våren 1887 och har hon därefter varit stadigvarande sysselsatt med skrivgöromål i krigshovrätten, där hon för befordrande av göromålens jämna gång haft åliggande att uppehålla sig viss tid å dagen. Utgifterna för reuskrivningen i krigshovrätten hade, enligt samma promemoria, t. o. m. år 1915 bestritts av sekreteraren och krigsfiskalen. År 1906 hade inkomsten för änkan *Wiberg* av renskrivningsarbetet i krigshovrätten beräknats till 500 kronor om året. Sedermera hade denna inkomst ökats, så att den uppgått under år 1915 till 900 kronor och under år 1916 till 1,100 kronor.

Änkan *Wibergs* anställning i krigshovrätten har, enligt vad jag inhämtat, upphört med 1916 års utgång.

Krigs-
hovrätten.

I krigshovrättens ifrågavarande skrivelse heter det, bland annat, att en av krigshovrättens ledamöter, krigshovrättsrådet *G. Berencreutz*, vore i tillfälle att vitsorda, att änkan *Wiberg* under den tid av nära 30 år, varunder hon bestritt skrivgöromål åt vederbörande expeditionshavare i krigshovrätten, med aldrig svikande plikttrohet och samvetsgrannhet till alla vederbörandes fulla belåtenhet fullgjort det skrivarbete, som därunder av dem anförtrotts henne. Med hänsyn härtill

och då hon jämväl genom sitt förhållande i övrigt tillvunnit sig krigshovrättens förtroende och välvilja, ansåge sig krigshovrätten böra nu, då hennes krafter, brukade under en lång arbetsdag till gagn för göromålen i krigshovrätten, ej längre räckte till för det alltmera ökade skrivarbetet därstädes, göra den framställning, varom förut förmålt.

Med avseende å beloppet av det årliga understödet hänvisade krigshovrätten till överkrigsfiskalens promemoria, i vilken detta förslagsvis angivits till 500 kronor.

I utlåtande, som statskontoret avgivit i detta ärende, har statskontoret, under åberopande av vad däri blivit upplyst och då den omständigheten, att ersättningen för skrivbiträdes arbete bekostats av vederbörande tjänstemän och avlöningen alltså endast indirekt utgått av statsmedel, icke ansetts utgöra hinder för beviljande av pension av statsmedel åt sådant skrivbiträde, såsom framginge av 1912 års riksdags på framställning av Kungl. Maj:t fattade beslut om pensioner åt vissa skrivbiträden hos Svea hovrätt, förklarar, att statskontoret, som icke hade något att erinra mot det föreslagna pensionsbeloppet, 500 kronor, hemställde, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva, att änkan Wiberg finge från och med månaden näst efter den, då hon entledigats från sin befattning hos krigshovrätten, under sin återstående livstid uppbära pension från allmänna indragningsstaten till årligt belopp av 500 kronor. *Statskontoret.*

Vid flera tillfällen under de senare åren har det förekommit, att kvinnliga skrivbiträden, som icke haft ordinarie anställning men länge och med gott vitsord tjänstgjort i statens verk, på Kungl. Maj:ts framställning beviljats pension av riksdagen, och härvid har, såsom statskontoret beträffande visst dylikt ärende påpekat, undantag ej gjorts för sådant fall, då biträde icke avlönats direkt av statsmedel, utan utfört skrivning åt och erhållit sin betalning av ämbetsmän, vilka uppburit särskild ersättning för bekostande av dem åliggande renskrift. *Departements-
chefen.*

Att även nu ifrågavarande skrivbiträde, som under en lång följd av år arbetat i krigshovrätten under de förhållanden, som i fråga om renskrivningen varit där rådande, samt därvid fullgjort sina åligganden till vederbörandes fulla belåtenhet, på sin ålderdom erhåller skäligt understöd av statsmedel, synes mig billigt, så mycket mer som, enligt vad meddelats mig, änkan Wiberg lever i synnerligen knappa ekonomiska omständigheter samt på grund av numera betydligt nedsatt arbetsför-

måga ej längre kan lita till sin arbetskraft för förvärvande av sitt livsuppehälle.

Angående beloppet av den pension, som bör för henne begäras, kan erinras därom, att beträffande de verk, för vilka under senare år genomförts löneroglering, i stat uppfört skrivbiträde i första lönegraden, som uppnått 60 levnads- och 30 tjänstear, skulle efter intjänande av två ålderstillägg bliva berättigad till en årlig pension av 1,100 kronor. Med hänsyn till den låga inkomst, nu ifrågavarande skrivbiträde under större delen av sin tjänstetid haft av sitt arbete i krigshovrätten, kan en pension till så högt belopp tydligtvis ej ifrågasättas, utan synes det som om skäl ej skulle föreligga att i sådant avseende gå utöver vad krigshovrätten, med instämmande av statskontoret, föreslagit eller 500 kronor.»

Utskottet.

Av handlingarna i ärendet framgår, att änkan Wiberg sedan våren 1887 varit stadigvarande sysselsatt med skrivgöromål i krigshovrätten och härför åtnjutit ersättning av vederbörande tjänsteman därstädes. Änkan Wiberg är följaktligen icke författningsenligt berättigad till erhållande av någon statspension. Renskrivningsarbetet i Svea hovrätt, varav krigshovrätten för närvarande utgör en särskild avdelning, utföres numera av personer, vilka anställas av hovrätten och för vilka avlöning finnes uppförd i den för hovrätten fastställda avlöningstaten. Under sådana förhållanden och då riksdagen förut bifallit likartade framställningar om pensioner som den nu ifrågavarande, anser utskottet för sin del sig böra tillstyrka, att änkan Wiberg under sin återstående livstid tillerkännes ett årligt understöd av statsmedel och har utskottet därvid icke haft något att erinra mot det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet.

Åberopande vad sålunda förekommit hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av förevarande proposition, må medgiva, att förra skrivbiträdet hos krigshovrätten änkan Mathilda Charlotta Johanna Wiberg, född Zetterberg, må från och med år 1917 under sin återstående livstid åtnjuta ett årligt understöd av femhundra kronor från allmänna indragningsstaten.

II. Angående lantförsvarsdepartementet.

Angående pension åt förra arbetaren A. G. Johansson.

3:o) I en till riksdagen den 9 februari 1917 avlåten proposition, nr 102, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra arbetaren vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg *Anders Gustaf*

Johansson må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor, att utgå från och med den 1 december 1916.

Beträffande den i ärendet förebragta utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag.

Utskottet, som icke funnit något att erinra emot Kungl. Maj:ts ifrågakvarande framställning, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att förre arbetaren vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg *Anders Gustaf Johansson* må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av femhundra kronor, att utgå från och med den 1 december 1916.

III. Angående sjöförsvarsdepartementet.

4:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 februari 1917 dagtecknad proposition, nr 90, har Kungl. Maj:ten under återropande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att fortifikationsarbetaren *Andreas Brommesson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller avsked från sin anställning vid Karlskrona fästningsbyggnad, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Angående
pension åt
fortifikations-
arbetaren
*Andreas
Brommesson.*

Åberopade statsrådsprotokollet är av följande lydelse:

»Hos marinförvaltningen har befälhavande amiralen i Karlskrona gjort framställning om beredande av årligt understöd av statsmedel åt fortifikationsarbetaren *Andreas Brommesson* och därvid överlämnat frejd-betyg, läkarbetyg samt medellöshetsintyg för *Brommesson*.

Marinförvaltningen har med underdånig skrivelse den 21 december 1916 överlämnat samtliga till ärendet hörande handlingar; och framgår av dessa, att *Brommesson*, som är född den 16 februari 1853, varit anställd vid befästningsarbetena i Karlskrona i 32 år; att han lider av kronisk muskelreumatism och begynnande pulsåderdegeneration, i anledning varav han är mindre tjänlig till arbete vid marinen; samt att han efter mistandet av sin nuvarande arbetsförtjänst är medellös.

Befälhavande amiralen har i sin berörda framställning anhållit, att Brommesson måtte komma i åtnjutande av ett årligt understöd av statsmedel, att med hänsyn till Brommessons tjänstetid och i enlighet med kungörelsen den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare utgå med 370 kronor årligen från och med månaden näst efter den, under vilken Brommesson erhöle avsked från sin anställning vid Karlskrona fästningsbyggnad.

Marinförvaltningen har, med åberopande att pension åt äldre behövande arbetare vid fästningsbyggnaderna förut vid flera tillfällen beviljats, hemställt om pension till Brommesson till av befälhavande amiralen föreslaget belopp.

Statskontoret har i underdånigt utlåtande den 12 januari 1917 anfört, att pension åt fortifikationsarbetare hittills pläгат bestämmas till 300 kronor, men att, med hänsyn till numera inträdd väsentlig förhöjning av levnadskostnaderna i allmänhet, vilken förändring syntes komma att fortbestå, statskontoret för sin del icke heller hade något att erinra mot det föreslagna pensionsbeloppet utan tillstyrkte bifall till marinförvaltningens hemställan.

Såsom i liknande fall förut ägt rum — exempelvis genom 1916 års riksdagsbeslut i fråga om beredande av pension åt fortifikationsarbetaren Ander Håkansson — anser jag pensionen jämväl i detta fall böra bestämmas till 300 kronor. Med anledning av förslaget, att med hänsyn till de höjda levnadskostnaderna pensionen skulle utgå med högre belopp, tillåter jag mig erinra därom, att fråga om beredande av krigstidshjälp åt f. d. statstjänare, som uppbära pension till lägre belopp, är under utredning och att proposition i ämnet till innevarande års riksdag torde komma att framläggas, vadan sålunda frågan om inkomstförbättring på grund av dyrtiden jämväl för den kategori pensionstagare, till vilken Brommesson är att hänföra, i annan ordning lärer komma under bedömande.»

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Hansson* i Sölvesborg väckt motion nr 341, vari motionären anfört följande:

»I Kungl. Maj:ts proposition, nr 90, föreslås en årlig pension å 300 kronor åt fortifikationsarbetaren vid Karlskrona fästningsbyggnad Andreas Brommesson. Av utredningen i ärendet framgår, att Brommesson troget tjänat staten i 32 år samt att han numera är gammal och sjuklig och på grund därutav snart måste

lämna sin tjänst. Det belopp å 300 kronor, som i allmänhet tillerkänts dylika arbetare sedan 1908, är ju med det nuvarande låga penningvärdet synnerligen ringa för att anständigt leva på, och en ökning av detta belopp bör särskilt i föreliggande fall vara behjärtansvärt.»

På grund härav hemställer motionären, att Brommesson måtte komma i åtnjutande av en pension å 400 kronor om året.

Med hänsyn till de ömmande omständigheter, som i förevarande fall föreligga, och under återopande därav att innevarande års riksdag i ett likartat fall beviljat ett belopp av 400 kronor, synes utskottet icke vara något att erinra mot att pensionen bestämmes i enlighet med vad motionären föreslagit eller till 400 kronor om året.

Utskottet.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med bifall till den i ämnet väckta motionen, må medgiva, att fortifikationsarbetaren Andreas Brommesson må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller avsked från sin anställning vid Karlskrona fästningsbyggnad, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor.

IV. Angående civildepartementet.

5:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 februari dagtecknad proposition, nr 66, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att provinsialläkaren i Bodens distrikt *Per Erik Brännström* må från och med månaden näst efter den, varunder avsked från tjänsten varder honom beviljat, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 3,500 kronor.

Angående pension åt provinsialläkaren P. E. Brännström.

Utredningen i ärendet återfinnes i nämnda statsrådsprotokoll, till vilket utskottet får hänvisa.

Med tillstyrkande av bifall till ifrågavarande framställning får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att provinsialläkaren i Bodens distrikt *Per Erik Brännström* må från och

med månaden näst efter den, varunder avsked från tjänsten varder honom beviljat, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av tretusen femhundra kronor.

Angående
höjning av
pensionen åt
före avdel-
ningsingen-
jören L. G. P.
Rundstedt.

6) I en till riksdagen den 16 februari 1917 avlåten proposition, nr 67, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att den pension å allmänna indragningsstaten, som beviljats förre avdelningsingenjören vid statens järnvägsbyggnader *Lorentz Gustaf Philip Rundstedt* till belopp av 1,000 kronor, må höjas till 1,600 kronor, att utgå under hans återstående livstid från och med den 1 januari 1917, dock med villkor att, därest han framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, pensionsbeloppet skall för den tid, anställningen varar, minskas med ett belopp, motsvarande den nya avlöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, under tiden upphöra att utgå.

Departementschefen har till statsrådsprotokollet i ärendet anfört följande:

Pensions-
frågan 1894.

»Uti en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har förre avdelningsingenjören vid statens järnvägsbyggnader *Lorentz Gustaf Philip Rundstedt* anhållit om förhöjning i den honom av 1894 års riksdag beviljade pension.

Jag tillåter mig i anledning härav erinra, att järnvägsstyrelsen i skrivelse den 9 november 1893 hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att tretton särskilda, vid statens järnvägsbyggnader i övre Norrland anställda tjänstemän, däribland förenämnde *Rundstedt* samt avdelningsingenjörerna *Carl Gustaf Forselius*, kaptenen i väg- och vattenbyggnadskåren *Oscar Theobald Wilhelm Stanzén*, *Axel Henry Grundström* och *Gustaf Ahlgren* måtte från och med månaden näst efter den, varunder de entledigades från anställning vid nämnda järnvägsbyggnader, åtnjuta från allmänna indragningsstaten årlig pension under deras återstående livstid till angivna belopp.

Styrelsen framhöll därvid, att en tjänstetid av över tjugu år, vare sig uteslutande vid järnvägsbyggnaderna eller ock huvudsakligast därstädes, men delvis även vid någon jämförlig förvaltningsgren inom järnvägstrafiken, syntes lämplig såsom den gräns, nedanför vilken pensionering ej skulle ifrågakomma för tjänstemän, som varit anställda vid statsbanebyggnader.

Beträffande frågan om pensionernas belopp ansåg styrelsen, under hänvisning till vad 1875 års riksdag medgivit i fråga om pensionering av den tjänstemannaklass, med vilken byggnadsbefälet vore närmast att jämföra, nämligen storskiftes- och avvitringslantmätarna, att tjänsteman inom järnvägsbyggnadsförvaltningen, vilken uppnått 60 levnads- och 30 tjänstår, borde bekomma full pension med två tredjedelar av sitt arvode, vilken pension icke syntes kunna anses för hög, då inkvarteringsersättningen icke kommit i betraktande vid dess beräkning samt förhållandet mellan avlöning och pension stode i överensstämmelse med de grundsatser, som under senare tider i detta avseende gjort sig gällande. Därjämte syntes billigheten fordra, att även de tjänstemän, vilka väl uppnått angivna tjänståldern, men icke ännu levnadsåldern, komme i åtnjutande av dylik full pension. Däremot vore givet, att pensionsbeloppet för tjänsteman, som icke kunde uppvisa en tjänstetid av 30 år, borde nedsättas i den mån tjänstetiden vore kortare; och föreslog styrelsen i sådant hänseende, att för varje år, tjänstetiden understeg 30 år, pensionen måtte minskas med en trettiondel.

Med anmälan att ifrågavarande personer under år 1894 uppnådde, Forselius 59 levnads- och 35 tjänstår, Stanzén 50 levnads- och 27 tjänstår, Grundström 59 levnads- och 23 tjänstår, Rundstedt 52 levnads- och 22 tjänstår samt Ahlgren 50 levnads- och 21 tjänstår samt att de vid sagda tidpunkt uppbure i avlöning för år, förutom inkvarteringsersättning, Forselius 6,000 kronor, Stanzén 5,400 kronor, Grundström 4,800 kronor, Rundstedt 4,800 kronor och Ahlgren 4,200 kronor, föreslog styrelsen följande årliga pensionsbelopp, nämligen för Forselius 4,000 kronor, för Stanzén 3,200 kronor, för Grundström 2,500 kronor, för Rundstedt 2,500 kronor och för Ahlgren 2,000 kronor, dock under villkor att, därest någon av dem framdeles erhöle anställning å rikets stat, hans pensionsbelopp skulle minskas med ett belopp, motsvarande den nya avlöningen, eller, om denna uppginge till samma eller högre belopp, upphöra att utgå.

Över styrelsens omförmälda framställning avgav statskontoret den 15 december 1893 infortrat underdånigt utlåtande, därvid statskontoret anförde huvudsakligen följande.

I fråga om vissa i järnvägsstyrelsens skrivelse omförmälda tjänstemän, däribland Forselius och Grundström, vilka vore 57 år gamla eller därutöver, ansåg statskontoret, att, då dessa tjänstemän uppnått den levnadsålder, att svårighet för dem syntes möta att i ny anställning förvärva sig någon mera avsevärd inkomst till levnadsbehovens tillfredsställande, pension för dem borde utgå med belopp, motsvarande hälften

av deras årsarvoden, eller för Forselius med 3,000 kronor och för Grundström med 2,400 kronor. Vidkommande Stanzén, Rundstedt och Ahlgren samt åtskilliga andra tjänstemän, så hade dessa enligt statskontorets mening icke hunnit en så framskriden levnadsålder, att de icke kunde antagas även därefter komma i tillfälle bereda sig inkomstgivande verksamhet, men med avseende å deras långa och väl vitsordade verksamhet vid statens järnvägsbyggnader syntes billigheten fordra, att ett bidrag till deras levnadskostnader för framtiden lämnades, vilket bidrag, vad särskilt Stanzén, Rundstedt och Ahlgren anginge, syntes statskontoret med hänsyn till tjänstetidens längd kunna såsom pension under deras återstående livstid bestämmas till 2,400 kronor för Stanzén, till 2,000 kronor för Rundstedt och till 1,800 kronor för Ahlgren.

Beträffande förenämnda av järnvägsstyrelsen föreslagna villkor för pensionernas åtnjutande hemställde statskontoret, att i sådant avseende borde bestämmas, att, om någon av pensionärerna skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, hans pensionsbelopp skulle minskas med ett belopp, motsvarande den nya avlöningen, eller, om denna uppginge till samma eller högre belopp, upphöra att utgå.

I överensstämmelse med statskontorets förslag blev ock i Kungl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behov (sjätte huvudtiteln, sid. 143) framställning avlåten till 1894 års riksdag.

I skrivelse den 9 maj 1894 (nr 35 a) tillkännagav riksdagen, att riksdagen på det sätt bifallit Kungl. Maj:ts framställning, vad förenämnda personer anginge, att de finge från och med månaden näst efter den, varunder de entledigades från anställning vid statens järnvägar, åtnjuta från allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid årlig pension till följande belopp, nämligen: Forselius 1,500 kronor, Stanzén 1,200 kronor, Grundström 1,200 kronor, Rundstedt 1,000 kronor och Ahlgren 900 kronor, dock med samma förbehåll, som stadgades beträffande övriga tjänstemän vid järnvägsbyggnaderna, vilka samtidigt beviljades pension, eller att, därest någon av dem framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, hans pensionsbelopp skulle för den tid, hans anställning varade, minskas med ett belopp, motsvarande den nya avlöningen, eller, om denna uppginge till samma eller högre belopp, under tiden upphöra att utgå.

I anledning av en utav Kungl. Maj:t avlåten proposition (nr 55) gjordes av 1895 års riksdag (skrivelse nr 82) den ändring uti villkoren för pensionens åtnjutande, att, därest den pensionsberättigade erhöle anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till pensionens dubbla belopp eller därutöver, pensionen skulle upphöra att utgå och vid sådan avlönings upp-

bärande i övrigt pensionen skulle minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppginge till högre belopp än dubbla pensionen.

I sin förberörda skrift har nu Rundstedt anfört följande.

*Ansökan av
L. G. P.
Rundstedt.*

Rundstedt, som den 17 april 1872 blev anställd vid statens järnvägsbyggnader och där tjänstgjorde till den 1 maj 1896, sista åren som avdelningsingenjör, erhöll då, enligt riksdagens beslut år 1894, en årlig pension av 1,000 kronor. Därefter hade han tjänstgjort som baningenjör hos Stockholms nya spårvägsaktiebolag till den 1 juli 1909, då han avgick och tillerkändes en årlig pension av 2,145 kronor under den tid, som bolagets koncession gällde.

Med 1916 års utgång upplörde nämnda koncession och därmed hans rätt till pension, och han stode inför den utsikten att därefter endast uppbära statspensionen å 1,000 kronor. Detta belopp vore, isynnerhet under nuvarande svåra tider, alldeles otillräckligt även med mycket små pretentioner.

Då Kungl. Maj:t förr behjärtat dylikt förhållande, i det Kungl. Maj:t den 4 april 1907 avlät proposition (nr 138) till riksdagen om tillökning av pensionen åt förenämnda avdelningsingenjörerna Forselius, Stanzén och Grundström, samt denna proposition även av riksdagen bifölls (skrivelse nr 10), anhåller Rundstedt, att Kungl. Maj:t ville åt honom utverka liknande ökning av den honom förut från allmänna indragningsstaten beviljade pension å 1,000 kronor.

Till följd av nådig remiss har järnvägsstyrelsen häröver avgivit utlåtande den 30 december 1916 och därvid anfört.

*Järnvägs-
styrelsen.*

Rundstedt hade år 1894, då pension av riksdagen tillerkändes honom, uppnått 52 levnads- och 22 tjänstår, vilken tjänstålder ökades till omkring 24 år genom hans kvarblivande i statens järnvägsbyggnaders tjänst till den 1 maj 1896.

Då Rundstedt, som nu kommit till en ålder av 74 år, icke kunde anses vara i tillfälle att bereda sig inkomstgivande verksamhet, samt hans ställning i övrigt för närvarande vore sådan, att, därest hans ansökning om pensionsförhöjning avsåges, han syntes vara för sitt uppehälle uteslutande hänvisad till den efter nuvarande förhållanden jämförelsevis ringa pension, som år 1894 tilldelats honom, ansåge styrelsen det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att det bereddes honom en åtminstone emot ovannämnda ökning i hans tjänstetid vid statens järnvägsbyggnader svarande förhöjning av denna pension.

I fråga om de av Rundstedt i hans ansökan åberopade pensionsförhöjningar för andra järnvägsbyggnadstjänstemän erinrade styrelsen därom, att riksdagen höjt de förre avdelningsingenjörerna vid statens järnvägsbyggnader Ahlgren, Forselius, Stanzén och Grundström år 1894 samtidigt med Rundstedt beviljade pensionerna å respektive 900, 1,500, 1,200 och 1,200 kronor till följande belopp, nämligen år 1906 för Ahlgren, som då uppnått 62 levnads- och 33 tjänstår samt uppbar en avlöning av 4,800 kronor, till 2,500 kronor samt år 1907 för en var av Forselius, Stanzén och Grundström, vilka då räknade respektive 72, 63 och

72 levnads- samt 48, 40 och 36 tjänstår och vilka vid sitt avskedstagande från statens järnvägsbyggnader åtnjutit en avlöning av respektive 6,000, 5,400 och 4,800 kronor, till 2,400 kronor. Dock framhöll styrelsen, att till grund för dessa förhöjningar i varje fall dock legat en avsevärd ökning av vederbörandes tjänstetid vid statens järnvägar. Rundstedt, för vilken ökningen av tjänstetiden efter pensionens bestämmande uppginge allenast till omkring två år, syntes alltså icke kunna, såsom han ifrågasatt, erhålla en liknande förhöjning av sin pension.

Med stöd av 1894 års riksdags beslut om beviljande av en årlig pension av 1,200 kronor åt förre avdelningsingenjören Grundström, vilken då räknade 59 levnads- och 23 tjänstår och innehade samma avlöningsförmåner som Rundstedt, ansåge sig styrelsen emellertid, med vitsordande av Rundstedts under tjänstetiden vid statens järnvägsbyggnader ådagalagda nit och skicklighet, böra föreslå, att den Rundstedt för 22 tjänstår tillerkända pensionen av 1,000 kronor måtte, med hänsyn till det förhållandet, att han sedermera tjänstgjort vid statens järnvägsbyggnader så lång tid, att hans sammanlagda tjänsteålder utgjorde omkring 24 år, ävensom till omständigheterna i örigt i detta fall, höjas till 1,200 kronor.

Styrelsen hemställde fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1917 års riksdag medgiva, att den förre avdelningsingenjören Rundstedt å allmänna indragningsstaten beviljade pension å 1,000 kronor måtte höjas till 1,200 kronor, att med sistnämnda belopp utgå från och med den 1 januari 1917, dock under villkor att, därest Rundstedt framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, pensionsbeloppet skulle för den tid, anställningen varade, minskas med ett belopp, motsvarande den nya avlöningen eller, om denna uppginge till samma eller högre belopp, under tiden upphöra att utgå.

Statskontoret.

I ärendet har sedermera statskontoret den 22 januari 1917 avgivit infortrat underdånigt utlåtande och därvid anfört följande.

Visserligen skulle det kunna sägas att, efter det Rundstedts pension av statsmedel bestämdes till 1,000 kronor årligen, icke annat inträffat av beskaffenhet att på hans pensionsfråga inverka än att han tjänat staten i ytterligare två år och att på grund härav den begärda pensionsförhöjningen borde, på sätt järnvägsstyrelsen föreslagit, inskränkas till ett belopp av 200 kronor. Men enligt statskontorets mening måste vid bedömande av denna pensionsfråga uppmärksammas, att sökanden åt statens tjänst ägnat sin bästa arbetskraft under åldern 30—54 år samt att, efter uppnådd ålder av 54 år, vissa svårigheter möta att i annan tjänst nedlägga sådant arbete, att därav kan förväntas levebröd även för tiden efter det arbetskraften är uttömd. Med hänsyn till dessa omständigheter och under förutsättning att sökanden, såsom han uppgivit, numera genom upphörande av den för Stockholms nya spårvägsaktiebolag meddelade koncession gått förlustig det understöd å 2,145 kronor, han under senare åren från bolaget åtnjutit, vill det synas statskontoret, som om starka billighetsskäl tala för en större förhöjning av sökandens statspension än den, som av järnvägsstyrelsen föreslagits.

På grund härav och med erinran att pensionsbeloppet i detta fall skulle, om det Anpassades efter bestämmelserna i den civila pensions-

lagen, uppgå till 2,200 kronor, föreslår statskontoret för sin del, att Rundstedts pension höjes till 2,000 kronor från och med månaden näst efter den, vari den av Stockholms nya spårvägsaktiebolag sökanden beviljade pension upphört att utgå, dock tidigast från och med ingången av år 1917.

Avdelningsingenjörerna vid statens järnvägsbyggnader Ahlgren, Forselius, Stanzén och Grundström erhöilo, jämlikt riksdagens beslut 1894, pensioner samtidigt med avdelningsingenjören Rundstedt. Ahlgrens, Forselius', Stanzéns och Grundströms pensioner blevo emellertid enligt riksdagens medgivande höjda, för Ahlgren 1906 samt för Forselius, Stanzén och Grundström 1907. Förenämnda personers ålder, löneförhållanden och pensioner jämte föreslagna förhöjningar framgå av denna tabell:

Departements-
chefen.

N a m n.	Å r 1894:						Avlöning vid pensionsförhöjning utom inkvarteringsers.	Levnads- ålder:			Tjänst- ålder:			Förhöjd pension:			
	Levnadsålder.	Tjänst- ålder.	Pension					Beviljad av riksdagen 1894.	1896.	1906.	1907.	Föreslagen av		Beviljad av riksdagen			
			föreslagen av		Järnvägsstyrelsen.	Kungl. Maj:t.						Järnvägsstyrelsen.	Kungl. Maj:t.	år 1906.	år 1907.		
			Järnvägsstyrelsen.	Kungl. Maj:t.													
G. Ahlgren	50	21	4,200	2,000	1,800	900	4,800	—	62	—	33	—	3,200	3,200	2,500	—	
C. G. Forselius	59	35	6,000	4,000	3,000	1,500	2,400	—	—	72	—	48	3,000	2,400	—	2,400	
O. T. W. Stanzén	50	27	5,400	3,200	2,400	1,200	3,400	—	—	63	—	40	2,400	2,400	—	2,400	
A. H. Grundström	59	23	4,800	2,500	2,400	1,200	3,100	—	—	72	—	36	2,400	2,400	—	2,400	
L. G. P. Rundstedt	52	22	4,800	2,500	2,000	1,000	—	54	—	—	24	—	* 1,200	—	—	—	

* Statskontoret har föreslagit en höjning av pensionsbeloppet till 2,000 kronor.

Då förhöjning av pensionerna beviljades Ahlgren, Forselius, Stanzén och Grundström, hade dessa, enligt vad nyss åberopade tabell jämväl giver vid handen, under en lång följd av år efter 1894 års riksdags beslut innehaft och innehade fortfarande tjänst vid statens järnvägar. Vid pensionsfrågornas föredragning inför Kungl. Maj:t hänvisade föredragande departementschefen, bland annat, till att de hunnit så framskriden levnadsålder, att de på den grund icke syntes kunna i ny anställning förvärva sig någon mera avsevärd inkomst. Därtill komme, att den tjänstetid, de dåmera uppnått, ägnats staten i en verksamhet, som på deras

krafter ställt anspråk i en alldeles särskilt högre grad än i de flesta andra i avseende på avlöningen likställda statstjänster. Det syntes därför omöjligt att hänvisa dem på ålderdomen till en pension, som med de dåmera högt uppdrivna levnadskostnaderna icke kunde tillgodose deras oundgängliga livsbehov.

Vad sålunda anfördes äger i viss mån även tillämpning beträffande Rundstedt, varför jag anser jämväl honom böra beredas ökning av hans pension. I fråga om Rundstedt föreligger emellertid det särskilda förhållande, att han endast under 2 år efter det hans ursprungliga pension beviljats kvarstod i tjänst vid statens järnvägsbyggnader. Med hänsyn härtill har järnvägsstyrelsen ej ansett sig kunna förorda förhöjning i Rundstedts pension med mera än 200 kronor. Efter avskedet ur statstjänsten erhöll Rundstedt anställning hos Stockholms nya spårvägsaktiebolag, varifrån han dock ej efter den 1 januari 1917 vidare uppbar någon inkomst.

Statskontoret har av billighetsskäl föreslagit en mycket betydligare höjning av pensionen, nämligen med 1,000 kronor, under framhållande att, om Rundstedt varit berättigad erhålla pension enligt lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension den 11 oktober 1907, pensionen skulle uppgått till 2,200 kronor. Statskontoret har därvid som pensionsunderlag ansett böra beräknas två tredjedelar av hans avlöning, 4,800 kronor, eller 3,200 kronor samt, med hänsyn därtill att full pension utgår efter uppnådda 35 tjänstår och Rundstedt år 1896 endast innehaft 24, beräknat pensionen till förenämnda belopp 2,200 kronor, vilket belopp sedermera av statskontoret i förevarande fall avrundats till 2,000 kronor.

Ehuru jag till fullo behjärtar de av statskontoret till stöd för dess åsikt anförda skäl, vill det emellertid förefalla, som om Rundstedt, därest han erhöle en tilläggspension å 1,000 kronor, skulle komma i en i viss mån bättre ställning i pensionshänseende än sina förenämnda kamrater. Förutom Rundstedts betydligt kortare tjänstetid vid statens järnvägar finner jag därvid böra beaktas, att dessa senare under den fortsatta tid, de efter 1894 uppburit avlöning av statsmedel, på grund av de för de ursprungliga pensionernas erhållande stadgade villkor ej alls eller endast till en ringa del kommit i åtnjutande av dessa pensioner, varemot motsvarande förhållande ej ägt rum beträffande Rundstedt under den tid, han varit i enskild tjänst. Av dessa skäl finner jag mig ej kunna förorda, att det Rundstedt tillkommande pensionsbeloppet höjes med mera än 600 kronor.»

Av utredningen i ärendet framgår, att Rundstedt, då han år 1894 av riksdagen tillerkändes en årlig pension å 1,000 kronor, uppnått 52 levnads- och 22 tjänstår. Denna tjänstetid hade sedermera ökat till omkring 24 tjänstår genom Rundstedts kvarblivande i statens järnvägsbyggnaders tjänst till den 1 maj 1896. Efter erhållet avsked från statstjänsten hade Rundstedt tjänstgjort såsom baningenjör hos Stockholms nya spårvägsaktiebolag till den 1 juli 1909, då han lämnade sin befattning och av bolaget tillerkändes en årlig pension av 2,145 kronor att utgå under den tid bolagets koncession gällde; och hade denna koncession upphört med utgången av år 1916.

Järnvägsstyrelsen har nu med hänsyn tagen till de ytterligare två år, som Rundstedt tjänat staten, föreslagit en pensionsförhöjning med 200 kronor eller således till 1,200 kronor, varemot statskontoret under åberopande av att starka billighetsskäl talade för en större förhöjning hemställt, att pensionen i stället måtte höjas till 2,000 kronor. Kungl. Maj:t har emellertid på anförda grunder ansett ifrågavarande pensionsförhöjning böra begränsas till 600 kronor. Den förhöjda pensionen skulle utgå från och med den 1 januari 1917.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit anser även utskottet en förhöjning av Rundstedts statspension vara befogad, men synes denna förhöjning, på sätt järnvägsstyrelsen föreslagit, böra begränsas till 200 kronor. Det får nämligen icke förglömmas, att Rundstedt dels under den tid han varit i enskild tjänst åtnjutit ganska stora avlöningsförmåner, dels ock därefter under ett flertal år uppburit en ej obetydlig pension. Härtill kommer, att, enligt vad utskottet inhämtat, Rundstedt för innevarande år av bolaget tillerkänts en gratifikation till samma belopp som den senast uppburna pensionen och att bolaget för övrigt icke torde komma att underlåta att även för framtiden bereda honom understöd i en eller annan form. Under sådana förhållanden har utskottet för sin del som nämt ansett sig böra stanna vid den av järnvägsstyrelsen föreslagna förhöjningen; och synes den högre pensionen böra bestämmas att utgå från och med den 1 januari 1918.

Åberopande vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att den pension å allmänna indragningsstaten, som beviljats förre avdelningsingenjören vid statens järnvägsbyggnader Lorentz Gustaf Philip Rundstedt till belopp av 1,000 kronor, må höjas till ettusentvåhundra kronor, att utgå under hans åter-

stående livstid från och med den 1 januari 1918, dock med villkor att, därest han, framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, pensionsbeloppet skall för den tid, anställningen varar, minskas med ett belopp, motsvarande den nya avlöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, under tiden upphöra att utgå.

Angående
pension åt
uppsynings-
mannen O.
Strandbergs
änka Jenny
Mathilda
Strandberg.

7:o) I en till riksdagen den 23 mars 1917 avlåten proposition, nr 139, har Kungl. Maj:t, under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att uppsyningsmannen vid Västerviks hospital Olof Strandbergs änka *Jenny Matilda Strandberg*, född Lundqvist, må från och med den 1 oktober 1916 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 365 kronor.

Beträffande den till stöd för detta förslag förebragta utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

V. Angående ecklesiastikdepartementet.

Angående
tilläggspen-
sion åt läro-
verks-
adjunkten
J. H. Hjorth.

8:o) I en till riksdagen den 20 januari 1917 avlåten proposition, nr 53, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att adjunkten vid Kungsholms realskola i Stockholm *Johan Hjalmar Hjorth* må, efter erhållet avsked från adjunktsbefattningen, under sin återstående livstid uppbära utöver den pension, vartill han enligt gällande bestämmelser är berättigad, en tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att sammanlagda pensionsbeloppet uppgår till 2,500 kronor för år.

Hänvisande i övrigt till ovanberörda statsrådsprotokoll vill utskottet särskilt erinra, att läroverksöverstyrelsen i avgivet utlåtande hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes ingå till riksdagen med framställning därom,

att det måtte medgivas sökanden rätt att vid avskedstagandet från sin tjänst vid statens läroverk få räkna sig till godo 10 år av sin tjänstgöring vid Beskowska skolan vid bestämmande av pensionsbeloppet.

Vidare har statskontoret i avgivet yttrande anfört:

»Då, så vitt handlingarna utvisade, sökanden syntes vid uppnående den 10 november 1917 av den ålder av 65 år, då skyldighet för honom inträdde att från tjänsten avgå, komma att innehava endast 14 för pension beräkneliga tjänstår, borde sökanden, som enligt läroverksöverstyrelsens beslut den 31 december 1912 ägde åtnjuta avlöning i högsta lönegraden och sålunda uppbure, förutom tjänstgöringspenningar, en lön å 3,400 kronor, vilket belopp alltså utgjorde pensionsunderlag för honom, kunna vid erhållande av avsked efter uppnådd ålder av 65 år förklaras berättigad åtnjuta pension motsvarande $\frac{14}{35}$ av pensionsunderlaget eller alltså 1,360 kronor.

Statskontoret.

Såsom statskontoret framhållit vid föregående tillfällen, då förslag framstälts att medgiva tjänstårsberäkning för pension för tid, som icke tillbragts i statstjänst, måste det anses betänkligt att sålunda avvika från en av den civila pensionslagens huvudgrunder; och av sådan anledning kunde statskontoret för sin del icke förorda en framställning till riksdagen i den form, som här vore föreslagen. Emellertid måste förenämnda pensionsbelopp betraktas såsom icke tillfredsställande, och därför skulle statskontoret vilja, med hänsyn till vad handlingarna innehöle om sökandens framstående verksamhet såsom lärare och pedagogisk författare, föreslå, att framställning till riksdagen gjordes om medgivande därtill, att sökanden, efter erhållet avsked, finge under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en tilläggs pension till sådant belopp, att detsamma jämte honom författningsenligt tillkommande pension uppginge till 2,500 kronor.»

Slutligen yttrar departementschefen:

»Den 13 mars 1914 fann, såsom jag redan nämnt, Kungl. Maj:t den då till prövning föreliggande framställningen, vilken gällde samtliga ifrågavarande lärare, icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Därest vid uppkommen fråga om vederbörandes pensionsrätt omständigheterna kunde anses påkalla hänsyn till de i ämnet avsedda förhållandena, ville emellertid Kungl. Maj:t i sådant särskilt fall på gjord framställning taga frågan om vidtagande av nödiga åtgärder i förnyat övervägande.

Departements-
chefen.

Två sådana framställningar hava sedan dess inkommit till Kungl. Maj:t. Den ena av dessa, gjord av f. d. läroverksadjunkten Finell och omförd i det föregående, avsåg beredande åt Finell på grund av hans tjänstgöring vid enskilt läroverk av en tilläggs pension till belopp av 90 kronor. Härigenom skulle Finell vilken för tjänstgöring vid statsläroverk ägde att räkna blott 34 tjänstår, erhålla full pension såsom läroverksadjunkt, 3,400 kronor. Denna framställning blev av Kungl. Maj:t den 30 december 1916 avslagen.

Den andra av de båda framställningarna är den nu föreliggande. I fråga om denna synes mig fullgoda skäl tala för att bereda sökanden en förbättrad

ställning i pensionshänseende. Med fasthållande av att 1874 års kungörelse icke givit vederbörande lärare någon rätt att räkna sin tjänstgöring vid enskilt läroverk sig till godo i fråga om antalet pensionsår, kan man dock icke förneka, att ett sken av befogenhet för yrkandet härom är förhanden. Jag vill härvid i förbigående erinra, att omförmälda på 1874 års kungörelse grundade rätt till lönetur i särskilda fall verkligen utövar inverkan beträffande den författningsenliga pensions storlek. Så skulle denna pensions belopp i fråga om Hjorth, vilken utan sagda lönetur vid avskedet skulle befunnit sig blott i tredje lönegraden, då kommit att utgöra 1,080 kronor i stället för såsom nu 1,360 kronor.

Jag anser som sagt fullgoda skäl tala för att söka förskaffa Hjorth en högre pension än gällande bestämmelser tillförsäkra honom. Jag stöder mig därvid framför allt på vad statskontoret i ämnet anfört. Den pension, som författningsenligt skulle tillkomma Hjorth, synes med hänsyn till Hjorths ställning och förtjänster oskäligt låg. I avseende å tilläggs pensionens belopp instämmer jag med statskontoret.»

Utskottet.

Även utskottet anser goda skäl tala för att söka bereda åt Hjorth en högre pension än den, vartill han enligt gällande bestämmelser är berättigad. Utskottet ansluter sig härvid i allt till vad statskontoret i ärendet anfört och har icke heller något att erinra mot det föreslagna beloppet.

Åberopande vad sålunda förekommit hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att adjunkten vid Kungsholms realskola i Stockholm Johan Hjalmar Hjorth må, efter erhållet avsked från adjunktsbefattningen, under sin återstående livstid uppbära utöver den pension, vartill han enligt gällande bestämmelser är berättigad, en tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att sammanlagda pensionsbeloppet uppgår till 2,500 kronor för år.

*Angående
tilläggspen-
sion åt förre
folkskol-
läraren J. V.
Lidström.*

9:o) I en till riksdagen den 16 februari 1917 avlåten proposition, nr 59, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre folkskolläraren i Karesuando skoldistrikt *Jakob Valfrid Lidström* må, från och med den 1 juli 1915 räknat, under sin återstående livstid uppbära utöver den pension, som författningsenligt tillkommer honom från folkskollärarnas pensionsinrättning, en årlig tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 400 kronor.

Utskottet, som beträffande utredningen i ärendet hänvisar till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 16 februari 1917, har icke funnit något att erinra emot Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att förre folkskolläraren i Karesuando skoldistrikt Jakob Valfrid Lidström må, från och med den 1 juli 1915 räknat, under sin återstående livstid uppbära utöver den pension, som författningsenligt tillkommer honom från folkskolläraernas pensionsinrättning, en årlig tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till belopp av fyrahundra kronor.

VI. Angående jordbruksdepartementet.

10:o) I en till riksdagen den 2 mars 1917 avlåten proposition, nr 84, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att distriktslantmätaren Sven Otto Nilssons änka *Eva Charlotta Nilsson, född Torstensson*, må från allmänna indragningsstaten från och med år 1917 åtnjuta årlig pension, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, till belopp av 600 kronor.

Angående pension åt distriktslantmätaren S. O. Nilssons änka.

I fråga om den till stöd för nämnda förslag förebragta utredningen får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att distriktslantmätaren Sven Otto Nilssons änka *Eva Charlotta Nilsson, född Torstensson*, må från allmänna indragningsstaten från och med år 1917 åtnjuta årlig pension, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, till belopp av sexhundra kronor.

11:o) I en till riksdagen den 13 mars 1917 avlåten proposition, nr 112, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att preparatorn vid Sveriges geologiska undersökning Johan Petter Lönnblads änka *Maria Charlotta Lönnblad, född Broqvist*, må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 340 kronor, att utgå från och med den 1 februari 1917.

Angående pension åt förre preparatorn vid Sveriges geologiska undersökning J. P. Lönnblads änka.

Utskottet, som ifråga om utredningen i ärendet hänvisar till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 13 mars 1917, har ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att preparatorn vid Sveriges geologiska undersökning Johan Petter Lönnblads änka Maria Charlotta Lönnblad, född Broqvist, må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av trehundrafyrtio kronor, att utgå från och med den 1 februari 1917.

Stockholm den 13 april 1917.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.
